

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Afdoening motie Transformatorhuis voor iedereen pluis (24bb002286)

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Klimaat Actieplan Rotterdam
- Strategische Actieagenda Stedin-Gemeente Rotterdam

Toelichting:

In de vergadering van de gemeenteraad van 4 april 2024 bij de bespreking van Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort, is de motie "Transformatorhuis voor iedereen pluis" (24bb002286), ingediend door raadsleden I. van Wifferen (D66) en I. Elfilali (Volt), aangenomen. Deze motie verzoekt het college om samen met de netbeheerder een designwedstrijd uit te schrijven voor de vormgeving van transformatorhuisjes; hierbij uniformiteit en uiterlijk als primaire criteria mee te nemen; en hierover in Q3 van 2024 te rapporteren aan de raad.

Er zijn in de afgelopen jaren verschillende sporen opgestart die aansluiten op de wensen van de raad:

- A. Een ontwerpend onderzoek i.s.m. de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam (IABR) waarin we op zoek zijn gegaan naar het 'nutshuisje van de toekomst'; een voorziening die ruimtelijk beter in de stad past en daardoor meer aansluit bij de wensen en de behoeften van de Rotterdammers.
- B. Het ontwikkelen van een stadsbreed kader voor de inpassing van transformatorstations (en warmteoverdrachtstations). Dit geeft uniformiteit aan hoe wij hier als gemeente mee omgaan. Het college verwacht hier Q4 2024 over te berichten aan de raad.

Ontwerpend onderzoek Jeux de Joules

In 2022 is in samenwerking met de IABR Jeux de Joules opgestart, een ontwerpend onderzoek naar de vormgeving en bovengrondse inpassing van transformatorstations en warmteoverdrachtstations. Tot 2050 komen er ten behoeve van een duurzaam energiesysteem jaarlijks 80-100 van dit soort objecten kleiner dan 15m² in de openbare ruimte bij. Ruimte die schaars is en waarvan we de kwaliteit hoog willen houden. De vele objecten die bijgeplaatst moeten worden, leveren naar alle waarschijnlijkheid een te grote aanslag op de openbare ruimte, als op de huidige manier wordt doorgebouwd.

De hoofdvraag van het ontwerpend onderzoek was:

Hoe kunnen we een beter alternatief ontwikkelen voor de huidige bulk en daarmee ruimtelijk anticiperen op de toename van transformatorstations en warmteoverdrachtstations?

En de subvragen:

1. *Hoe kan het ruimtebeslag van de nieuw te bouwen stations worden verminderd?*
2. *Welke alternatieve verschijningsvormen variërend in aantal, hoogte, (korrel)grootte en vorm, bieden potentie tot ruimtelijke kwaliteitsverbetering?*
3. *Welke technische innovatie van energievoorzieningen is noodzakelijk om transformator- en warmteverdeelstations te combineren en/of ruimtebeslag te beperken?*

Aan het onderzoek hebben netbeheerders, warmteconcessiehouders en producenten/leveranciers actief meegewerkt. Om de verschillende perspectieven bij elkaar te brengen, draagvlak te onderzoeken en creëren, en toe te werken naar inzichten waar alle partijen mee aan de slag kunnen. Ook gemeente Amsterdam, gemeente Utrecht en gemeente Delft zijn ingestapt.

Doel ontwerpend onderzoek

Het onderzoek moest leiden tot een bijdrage aan nieuwe technische en ruimtelijke richtlijnen voor transformatorstations en warmteoverdrachtstations. Zodat gemeente, netbeheerders en warmtepartijen daar in de volgende aanbestedingen op aan kunnen sturen richting de producenten en leveranciers.

Resultaten ontwerpend onderzoek

In de eerste fase heeft BRIGHT (een coöperatief voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van stadsontwikkeling) de breedte van de opgave verkend en verschillende perspectieven benoemd. Op deze basis zijn twee multidisciplinaire ontwerpconsortia verdergegaan, onder leiding van ontwerpstudio's Chris Kabel en OFFICE KGDVS. In zeven maanden tijd hebben ze onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor inpassing, de optimalisatie van de techniek en de vormgeving van de huid. Dat onderzoek heeft nog niet geleid tot nutshuisjes die beter in de stad te plaatsen zijn, maar het heeft wel inzichten opgeleverd hoe we in gezamenlijkheid verder moeten werken aan het oplossen van deze opgave.

Tijdens de IABR worden de resultaten van het ontwerpend onderzoek gedeeld, maar ook de belangrijkste lessen die zijn geleerd en de routekaart naar een nieuwe, verbeterde standaard. Van 12 juli t/m 13 oktober zijn de resultaten te zien in de tentoonstelling Nature of Hope van de IABR, in het Nieuwe Instituut.

Op 11 juli was de openbare presentatie van het ontwerpend onderzoek. Enkele reacties uit het publiek op de vraag 'Wat vinden jullie van de huidige huisjes': "functioneel", "robuust",

"gebrekkig karakter", "hoe ouder, hoe mooier", "groot", "sta in de weg", "lelijk", "rommelig", "saaï". Waar is men dan veelal naar op zoek? Allereerst naar een compacte footprint, waarbij het object niet meer ruimte inneemt dan nodig. Ook materialen die aan te passen zijn aan de lokale identiteit en context spreekt mensen aan. Ook een familie van objecten die antwoord geeft op verschillende situaties (in de buitenruimte) kan rekenen op veel positieve reacties. Wel met een bescheiden, tijdloze vormtaal. En het liefst zonder een al te grote stijging van de kosten van een nutshuisje.

Vervolgtraject

Betrokken partijen zitten vol energie om een volgende stap te zetten naar een nieuwe stedelijke standaard voor een nutsvoorziening. De eerste stap die we gaan zetten is om op basis van de opbrengsten van het onderzoek en de feedback tijdens de openbare presentatie, een gezamenlijk programma van eisen voor een nieuwe standaard op te stellen. Daarbij moet worden opgemerkt dat het nog een aantal jaren duurt voor iets te merken is in de openbare ruimte. De nutsvoorzieningen worden o.a. uit financiële overwegingen en omwille van leveringszekerheid in bulk geproduceerd. Een aanbesteding heeft doorgaans een doorlooptijd van 4 tot 8 jaar. En er zijn nog heel wat stappen te zetten – denk bijvoorbeeld aan innovatie – voor een nieuwe standaard een feit is. In die stappen wordt ook aandacht gegeven aan hoe bewoners (blijvend) betrokken kunnen worden.

Met bovenstaande gaan wij er - voor nu - vanuit voldoende inzicht te hebben geboden in de stappen die ondernomen worden om grip te houden op de opgave. Hiermee stellen wij voor om motie Transformatorhuis voor iedereen pluis (24bb002286) als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):